

MR. LANGUAGE FYLDER ÅR

af

Lisbeth Bonde og Søren Grinsted

Per Aage Brandt er sproget *per se*. Det er inkarneret i hans vævre og forbløffende ungdommelige krop, som bestandigt er på spring mod nye erkendelser, nye erobringer i sprogets vidstrakte rige. Han er tilstedeværende med en uophørlig energi, som var han drevet af et Duracell batteri. Hvornår går det ud, tænker man. Det ser heldigvis ud til at have lange udsigter.

Per Aage Brandt er en genial tænker, der træder ud på de bonede gulve eller de rå fyrreplanker med sproget under armen som en pragtfuld gave, der skal pakkes ud. "Goddag mine damer og herrer, her kommer sproget, og det er sultent og tørstigt, så nu må vi give det noget at arbejde med," siger han. Morgen, middag og aften skal sproget have sit, men da Per Aage er en omhyggelig og lydhør sprogmand, kommer det til at stortrives og vokse under hans auspicier, ja, det antager helt nye former og kaster ukendte og oversete betydninger af sig, når han tager det under sin kærlige behandling, for Per Aage magter både den stringente analyse, der når ind i sprogets inderste, skyggefulde skakter og myldrende labyrinter, og den poetiske tilgang, som man oplever, når han danser med sproget som sin lidenskabelige, men lunefuld elskerinde. Per Aages videnskab er som poesi – mangelaget og associationsrig – ligesom hans digte rummer filosofiske pointer og sofistikerede, skrifttematiserende referencer. Der er en frugtbar vekseldrift mellem system og anarki i Per Aages skriftlige såvel som mundtlige praksis. I sammenligning med tidens reduktionistiske tekstanalyser arbejder Per Aage altid

ud fra deisen: Der skal være mere tilbage efter indgrebet end før.

Der er samtidig noget nobelt og værdigt over Per Aage, måske fordi hans intense tankeaktivitet holder ham væk fra den prosaiske virkelighed. Måske er det den, tankeaktiviteten, der får ham til at lyse indefra, og som beskytter ham så herligt mod hverdagslivets trakasserier? Per Aages blik er som regel indstillet på uendeligt, og selv om man sidder helt tæt på ham og måske forsøger at få det til at flimre lidt, så synes han at se lige durk igennem en og tale til et fjernt punkt bag en – men samtidig er han paradoksalt nok nærværende med et smittende gåpåmod og munterhed.

Per Aage er nemlig også en *acteur*. Han nyder at performe og er djævelsk god til det. Selvfølgelig spiller han jazz, den slags hvor man rammer helt præcist ved siden af. Han holder publikum i sin hule hånd og er ikke til at stå for. Charmerende, vittig, original og tankeprovokerende folder han sine teorier ud foran tavlen. Det virker, som om han opfinder det hele lige her og nu som den improviserende jazzmusiker, han er. Han kan også opleves lidt som en skarp intellektuel *stand-up comedian*, der slår benene væk under publikum. Han lader sig ikke sådan lige katalogisere i en enkelt arkivskuffe, nej Per Aage sprænger alle kategorier og går sine egne veje i dialog med den gængse litteratur og viden, som han konstant opdaterer. Han lader sig tilsyneladende heller ikke afficere af strategier, taktiske manøvrer eller omstændigheder, men alligevel har han brug for tilhørere, for han kan lide at være på: Hvis ikke vi har nogen at tale til eller med, må vi samtale med os selv, og det gør vi jo bestandigt, for sproget kværner uophørligt inde i os, siger han.

Når Per Aage holder foredrag, bliver vi vidne til sådanne samtaler, som han fører med sig selv foran publikum. I hans håndtering bliver det umulige muligt, og med hans overraskende sans for nye sammenhænge og koblinger lukker han os ind i nye rum igen og igen. Se blot de forrygende video-optagelser af hans forelæsninger for Forfatterskolens unge talenter, der kan downloades på YouTube. Her inklinerer Per Aage til sproget og danser kinddans med det, men

også twist og samba, og tilhørerne sidder helt tændte og får lyst til at danse med. Per Aage er en *uomo universale* – et universalgeni – der skriver digte, spiller harmonika og klaver, oversætter og forsker – og desuden er han en forførende foredragsholder – ovenud klartseende og visionær og udstyret med en radar, der opfanger alt af interesse og serverer det med et overskud, der smitter som en virus. Det er et privilegium at opleve ham *live*.

Per Aage Brandt går således konstant med næsen nede i sprogets plovfurer. Det har han gjort i årtier. Lige siden han på den anden side af Sydatlanten lå i armene på sin argentinsk-indianske amme, der fyldte hans øregange med sine spanske og indianske vuggeviser og lukkede ham ind i et suggestivt sprogrum, har han været interesseret i sproget – også som oversætter. Han har som franskyndig blandt meget andet oversat prinsgemalens digtsamling 'Cantabile' fra 2000 – en ikke så enkel oversættelse, der bevarer prinsens barokke sprog og krævende rim, og for hvilken han modtog en orden.

Per Aage har været en slags mentor for flere unge litteraturstuderende. Artiklens forfattere var studiekammerater og samlevere i 1980'erne, og vi var kommet under hans vinger, da vi som unge danskstuderende ved Københavns Universitet havde deltaget i den spændende Psykosemiotikgruppe, som holdt møder på Rigshospitalet. Blandt dens medlemmer taltes blandt andet den toneangivende psykiater og psykoanalytiker Bent Rosenbaum, de semiotiske litteraturforskere Harly Sonne (1948-98) og Georg Warming (1951-87) – de to sidstnævnte havde vi tillige som lærere på universitetet. Der var også en række digtere – bl.a. Søren Ulrik Thomsen – og billedkunstnere – såsom Claus Carstensen og Inge Ellegaard (1953-2010) – foruden psykologer, sprogfolk, strukturalister og mange andre – ikke at forglemme en del andre litteraturstuderende såsom den senere kendte semiotikprofessor Frederik Stjernfelt m.m.fl. Studiekredsen havde som afløber tidsskriftet *Semiotik*, hvis første nummer udkom i 1980 med digte af Søren Ulrik Thomsen (dengang Søren Thomsen), Henrik Have, Pernille Tønnesen m.fl. og med artikler af Charlotte

Engberg og Etienne Balibar & Pierre Marcherey, Georg Warming m.fl.. Lidt senere kom Forlaget Basilisk til. Det har en imponerende backliste af fine udgivelser. Billedhuggeren Morten Stræde tegnede dengang en stiliseret basilisk, der skriver med halespidsen som pen. Dette farlige, hybride fabeldyr – lige dele løve, slange, hane og øgle – som mennesket ifølge mytologien bedst bekæmper med list – for eksempel ved at holde et spejl op foran den, da den eksploderer ved synet af sit eget spejlbillede – er et evigtgyldigt symbol på skriftens, fantasiens og tankens eksplosive kraft og samtidig et signalkraftigt logo for Basilisk, og det er stadig i brug. Det var selvfølgelig Per Aage, som med sin encyklopædiske viden og fantasi konciperede dette sprængfarlige navn.

Søren Grinsted, der i dag ejer kommunikationsbureauet public, var i denne grundlæggende fase udgiver, praktisk gris og medskribent, og forlaget blev indrettet i et lokale i vores kælder, Nansensgade 77, kld., th, hvor det stadig har adresse. Vi skriver 1980. Da hjørnerummet ved siden af blev ledigt i 1984, og da Lisbeth Bonde, der i dag er kunstkritiker, allerede dengang fulgte kunstscenen tæt, foreslog Per Aage, at vi også skulle forsøge os med et galleri. Det blev Galleri Basilisk, et idealistisk drevet galleri, der faciliterede avantgarden, og som fortsatte frem til 1991. Dengang som nu var der en mærkbar synergi mellem billedkunstscenen og det litterære miljø.

I 1980'erne udstillede her blandt andre Michael Kvium og Christians Lemmerz, Knud Odde, Jesper Christiansen, Torben Ebbesen, Milena Bonifacini, Elisabeth Toubro, Søren Jensen, Truels Melin, Dorte Jelstrup og mange, mange flere. De fleste var studerende på Kunstakademiet, og de medbragte blandt andet deres professor Hein Heinsen og rektor Else Marie Bukdahl samt lektor Carsten Juhl, der også var aktivt medvirkende i forlaget, foruden Otto Pedersen, der var en forbilledlig oversætter og forlagsmand, og som senere blev tilknyttet Kunstakademiet og forestod udgivelserne dér. Der blev holdt seminarer og aftenseancer, og Basilisk var dengang et samlingspunkt for vitale kræfter i tiden. Vi var mange, der fik kunsten,

filosofien, sprog- og litteraturteoriene og poesien ind under huden takket være Per Aage, der gik et skridt videre ind i ordenes verden, da han sammen med Poul Borum etablerede Forfatterskolen i 1987. Men det er en anden historie.

Per Aage er som et atomkraftværk, en energiudladning som kræver konstant nedkøling for ikke at nedsmelte og trække os andre med. Han er samtidig sin egen største fjende, når han i 6 punkt udgiver alt, hvad der falder ham ind. Fuck formidling. Danmark er for lille et land eller Per Aage for stor en tænkter. Grunden til at han herhjemme ikke nåede den anerkendelse, som han fortjente i det hus, vi kalder videnskab, men at han heldigvis fik den i Frankrig, hvor ånden har større vingefang, er, at han ikke anser videnskab som andet end akkumuleret viden. For Per Aage findes sandheden momentvis i digtets åndedrag, men hver gang man fanger den, undslipper den – og bliver til et nyt forførende tankemylder. Sandheden fortaber sig i sætningens forskelle, og subjektet bliver sprogets undersøgt. Hvad man ikke har ord for, findes ikke.

Summa Summarum: Per Aage er en af vores mest originale tænkere, og vi er dybt taknemmelige for, at vi fik lejlighed til at lære ham at kende som unge. Hans tanker, der er logisk-konsistente, når man tæller efter, lyder som guddommelig poesi. Skønt vi langt fra altid evner at følge dem helt til dørs, er de forførende og bevidsthedsudvidende. Per Aage får sproget til at give sig til kende som det *grid*, der holder tankerne sammen. Den intense mand med de levende øjne giver os adgang til det 'andet', til det store ukendte, der befinder sig på erkendelsens grænse. Det er stort stof!

*Søren Grinsted
Nationernes Allé 32
DK-3000 Helsingør
Arbejde:
Public A/S
Nørrebrogade 47
DK-2200 N
Mail: sg@public.dk*

*Lisbeth Bonde
Classensgade 57, 4.th
DK-2100 Ø
freelancer
Mail: lisb.bonde@gmail.com*